

Deelstaatverkiezingen in teken van vluchtelingen crisis

Achtergrond - 10 maart 2016 - Auteur: Marja Verburg

De deelstaatverkiezingen in Baden-Württemberg, Rijnland-Palts en Saksen-Anhalt op 13 maart worden gedomineerd door de vluchtelingen crisis. Hoewel het gaat om regionale verkiezingen, zullen veel kiezers hun stem mede gebruiken om hun mening over Merkels vluchtelingenbeleid te uiten. Volgens de peilingen komt de AfD in alle drie de deelstaatparlementen.

De CDU staat in de peilingen in Baden-Württemberg (BW) en Saksen-Anhalt (SA) op verlies. In alle drie de deelstaten, dus ook in Rijnland-Palts (RP), distantiëren de CDU-lijsttrekkers Guido Wolf (BW), Julia Klöckner (RP) en Reiner Haseloff (SA) zich in hun verkiezingscampagnes van Merkels vluchtelingenbeleid. Ze hopen daarmee de rechts-conservatieve AfD wind uit de zeilen te nemen.

Ook de SPD doet het niet goed in de peilingen. In Saksen-Anhalt worden de sociaal-democraten bijvoorbeeld bijna ingehaald door de AfD. De vorming van een coalitie kan daarom in alle drie de deelstaten lastig worden.

Baden-Württemberg

In Baden-Württemberg regeert sinds 2011 de eerste minister-president van Bündnis 90/Die Grünen, Winfried Kretschmann (67). Toen hij het 5 jaar geleden voor elkaar kreeg een coalitie met de kleinere SPD te vormen, was dat een [politieke aardverschuiving](#). De CDU was 60 jaar lang aan de macht geweest in de Zuid-Duitse deelstaat en was ook in 2011 nog steeds de grootste partij. Maar de christendemocraten hadden veel krediet verspeeld met onder meer het omstreden spoorproject Stuttgart 21 en Die Grünen wonnen, direct na de kernramp in Fukushima, veel sympathie met hun anti-kernenergiebeleid. De SPD koos ervoor met Die Grünen in zee te gaan.

Kretschmann is populair. In januari bleek dat 59 procent van de kiezers wil dat hij aanblijft. Hij steunt Merkels vluchtelingenbeleid openlijk, anders dan CDU-

lijsttrekker Wolf (54). Lange tijd leek het er in de peilingen op dat Die Grünen en de SPD samen niet genoeg stemmen zouden krijgen om verder te regeren. Maar in de [nieuwste peiling van Forsa](#), een paar dagen voor de verkiezingen staan Die Grünen op 32 procent en zijn daarmee groter dan de CDU (27 procent). De SPD staat op 16 procent, wat net genoeg zou zijn voor voortzetting van de coalitie. De AfD wordt volgens de peilingen de vierde partij met 11 procent, de FDP staat op 7 procent. Die Linke lijkt de kiesdrempel van 5 procent niet te halen.

Mocht de SPD toch kleiner uitvallen, kan er een merkwaardige politieke impasse ontstaan. Dan zouden de Groenen en de CDU samen moeten regeren, wat beide partijen niet graag willen. Of er moet een coalitie komen van CDU, SPD en FDP - de zogenoemde Duitsland-coalitie, naar de kleuren van de Duitse vlag - maar dan is de populaire Kretschmann geen minister-president meer.

Rijnland-Palts

In Rijnland-Palts gaat de strijd tussen twee vrouwen: SPD-minister-president Malu Dreyer (55) en haar CDU-rivale Julia Klöckner (43). Tot 1991 was de deelstaat een CDU-bolwerk - ooit was Helmut Kohl er minister-president. Sinds 1991 regeert de SPD er. Dreyer, die soms in een rolstoel zit omdat ze MS heeft, zorgde begin dit jaar voor ophef door te weigeren mee te doen aan het verkiezingsdebat op tv als de AfD daar ook aan meedoet. Ook andere politici weigerden een tv-optreden met de AfD, maar kwamen daar op terug. Dreyer houdt voet bij stuk en stuurt SPD-deelstaatvoorzitter Roger Lewentz op 10 maart naar de studio van regionale omroep SWR.

Dreyers CDU-uitdaagster Julia Klöckner (43) benadrukte het debat met de AfD juist wél te willen aangaan om de standpunten van de partij te ontkrachten. Zij deed een maand geleden van zich spreken door met een alternatief plan te komen om het aantal vluchtelingen te beperken. Ze noemde het bewust niet plan B, maar A2, omdat het, zoals ze zei, een aanvulling en geen vervanging is van Merkels beleid. Klöckner stelde onder meer voor om grenscentra in te voeren en daglimieten voor de toelating van vluchtelingen.

De CDU stond lange tijd voor op de SPD, maar in de [nieuwste peiling](#) is de SPD ingelopen: beide partijen staan nu op 35 procent. Bijna de helft van de kiezers, 45 procent, wil dat Dreyer minister-president blijft, 31 procent ziet liever Klöckner als nieuwe regeringsleider. De AfD wordt volgens de peilingen de derde partij in

Rijnland-Palts met 9 procent, Die Grünen en de FPD staan op 6 procent. Die Linke haalt in de huidige peilingen de kiesdrempel niet.

Met deze verhoudingen heeft de huidige coalitie van SPD en De Groenen geen meerderheid. Ook voor CDU en FDP of CDU en Die Grünen is het niet genoeg. Als de partijen geen minderheidsregering willen vormen, is een grote coalitie van SPD en CDU eigenlijk de enige andere optie.

Saksen-Anhalt

In Saksen-Anhalt regeert CDU-minister-president Reiner Haseloff (62) met de SPD, maar het ziet er naar uit dat beide partijen na de verkiezingen niet samen verder kunnen. Daarvoor staat de SPD in de peilingen te zwak. De sociaal-democraten zijn [verdeeld in de vluchtelingencrisis](#) en lijken in deze deelstaat op een historisch lage uitslag af te stevenen. Inmiddels is de rechts-conservatieve AfD met 18 procent in de [peilingen](#) groter dan de SPD, die 17 procent uitkomt.

Dat de AfD het in Saksen-Anhalt zo goed doet heeft verschillende oorzaken, schrijft de [Frankfurter Allgemeine Zeitung](#). Veel kiezers zijn ontevreden en willen een proteststem laten horen. De werkloosheid nam na de eenwording meer dan in andere deelstaten toe en is met 15 procent nog steeds hoog. Mede daardoor is er weinig vertrouwen in de politiek. Veel mensen zijn niet zo politiek bewust, de opkomst bij verkiezingen is doorgaans laag. Na de val van de Muur zijn veel hoger opgeleiden uit Saksen-Anhalt vertrokken. De deelstaat kende tot voor kort weinig buitenlanders, moslims vormen een heel kleine minderheid. Daarom zorgt de toestroom van vluchtelingen voor veel onrust.

Wie er na de verkiezingen in Saksen-Anhalt moet regeren, is onduidelijk. Getalsmatig kunnen CDU (30 procent in de peilingen) en AfD regeren, maar dat zal de CDU onder geen beding doen. De partij distantiëert zich van de rechts-conservatieven, zeker in Saksen-Anhalt. Daar is AfD-lijsttrekker Andre Poggenburg omstreden om financiële malversaties en contacten met extreem-rechts. Die Grünen en de FPD (allebei 5 procent in de peilingen) zijn ook niet groot genoeg voor een coalitie. Die Linke staat op 20 procent, maar is geen optie voor de CDU en samen voor samenwerking met de SPD is het niet genoeg. Inmiddels wordt er over een nieuwe coalitie gespeculeerd: een samenwerking tussen CDU, SPD en Grüne, die naar de kleuren van de vlag (zwart-rood-groen) de Kenia-coalitie wordt genoemd.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel:

<https://duitslandinstituut.nl/artikel/15439/deelstaatverkiezingen-in-teken-van-vluchtelingencrisis>